

Vzorkař/vzorkařka uhlí (kód: 21-104-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo průmyslu a obchodu
Skupina oborů: Hornictví a hornická geologie, hutnictví a slévárenství (kód: 21)
Týká se povolání: Báňský úpravář
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Orientace v předpisech pro odběr vzorků nerostných surovin	3
Provádění odběru vzorků nerostných surovin	3
Třídění odebraných vzorků nerostných surovin a jejich příprava k laboratornímu zpracování	3
Dodržování bezpečnosti práce a provozu	3
Vedení provozní a technické dokumentace	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 21.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Orientace v předpisech pro odběr vzorků nerostných surovin

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Stručně vysvětlit, co je obsahem technických norem (ČSN, ISO) řešících problematiku odběru vzorků uhlí	Ústní ověření
b) Vysvětlit činnost vzorkování uhlí a jeho význam	Ústní ověření
c) Vysvětlit zásady odběru vzorků uhlí (příprava, vlastní odběr, transport, protokol)	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Provádění odběru vzorků nerostných surovin

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat techniky vzorkování (statické - ruční, automatické - mechanické)	Ústní ověření
b) Vysvětlit druhy vzorků (náhodný, reprezentativní, redukovaný, laboratorní, dílčí, souhrnný)	Ústní ověření
c) Vyčíst z technické dokumentace prostředky (pomůcky a zařízení) pro odběr vzorků uhlí	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Vysvětlit pracovní postup při odběru vzorku upravovaného nebo těženého uhlí na simulačním programu	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Vysvětlit pojmy vyvážka, navážka, nadsítné a podsítné	Ústní ověření
f) Provést odběr vzorku upravovaného uhlí dle zadání	Praktické předvedení a ústní ověření
g) Vysvětlit pojem dělicí poměr	Ústní ověření
h) Vysvětlit pojem odběrová místa	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Třídění odebraných vzorků nerostných surovin a jejich příprava k laboratornímu zpracování

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat metody třídění vzorků uhlí pro laboratorní zpracování a úpravu dodaných vzorků	Ústní ověření
b) Provést úpravu odebraných vzorků uhlí podle stanoveného standardu	Ústní ověření
c) Popsat metody zmenšování vzorků uhlí	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Dodržování bezpečnosti práce a provozu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Prokázat znalost bezpečnostních pravidel na pracovišti	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Vyjmenovat osobní ochranné prostředky vzorkaře	Ústní ověření
c) Prokázat znalost postupů při poskytování první pomoci na pracovišti	Ústní ověření
d) Vysvětlit postup při zajišťování pracoviště při čištění zařízení, pro zajištění pracoviště proti nežádoucímu uvedení do provozu při odběru vzorků nerostných surovin	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Vedení provozní a technické dokumentace

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyjmenovat dokumentaci k odběru vzorků uhlí (identifikace vzorků - technika odběru, popis vzorku, místo odběru, datum odběru)	Ústní ověření
b) Vyplnit protokol (průvodku) o odběru vzorků uhlí	Praktické předvedení
c) Provést značení, balení a odesílání vzorků uhlí dle zadání	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Provést zápis o odběru vzorků uhlí do provozního dokumentu	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, je oprávněna předčasně ukončit zkoušku, pokud vyhodnotí, že v důsledku činnosti uchazeče bezprostředně došlo k ohrožení nebo bezprostředně hrozí nebezpečí ohrožení zdraví, života a majetku či životního prostředí. Zdůvodnění předčasného ukončení zkoušky uvede AOs do Záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Uchazeč může ukončit zkoušku kdykoliv v jejím průběhu, a to na vlastní žádost.

Zdravotní způsobilost pro vykonání zkoušky není vyžadována.

Upřesnění pokynů ke zkoušce

- Kompetence **Provádění odběru vzorků**, kritéria c), d), f) budou ověřována za využití: technické dokumentace k zařízením pro odběry vzorků uhlí, simulačního programu pro odběr vzorků uhlí, nádoby na odběr vzorků - vzorkovnice, pomůcek na manuální odběr vzorků - lopatky, sondy, nádoby, trubice.
- Kompetence **Třídění odebraných vzorků a jejich příprava k laboratornímu zpracování**, kritérium b) bude ověřováno za využití mlýnku na uhlí, poloautomatické brusky a leštičky pro přípravu zrnových nábrusů.
- Kompetence **Dodržování bezpečnosti práce a provozu**, kritérium a) bude ověřováno s využitím osobních ochranných pracovních pomůcek. Pro kritérium c) připraví autorizovaná osoba sadu 5 modelových situací stavů, při kterých je potřeba poskytnout na pracovišti vzorkaře uhlí první pomoc. Uchazeč si vylosuje jednu modelovou situaci a prokáže znalost postupů při poskytování první pomoci.
- Kompetence **Vedení provozní a technické dokumentace**, kritérium c): Autorizovaná osoba připraví sadu 5 zadání, z nichž každé zahrnuje řešení provozní i technické dokumentace. Uchazeč si vylosuje jedno zadání.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe v hornické činnosti nebo činnosti prováděné hornickým způsobem nebo alespoň 5 let ve funkci učitele praktického vyučování nebo ve funkci učitele odborného výcviku v oboru hornictví.
- b) Vysokoškolské vzdělání nejméně bakalářského studijního programu a alespoň 5 let odborné praxe v hornické činnosti nebo činnosti prováděné hornickým způsobem nebo alespoň 5 let odborné praxe ve funkci učitele praktického vyučování nebo ve funkci učitele odborného výcviku v oboru hornictví.

Další požadavky:

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti v souladu s hodnoticím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na internetových stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo průmyslu a obchodu, www.mpo.cz

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Požadavky na materiálně-technické zázemí:

- vybavené pracoviště pro vzorkování uhlí k ověřování kritérií formou praktického předvedení
- dílenské prostory a přísun potřebné energie odpovídající bezpečnostním a hygienickým předpisům
- zkušební místnost
- simulační programy
- zkušební vzorky uhlí
- nádoby na odběr vzorků - vzorkovnice
- pomůcky na manuální odběr vzorků (lopatka, lopata, odběrný rám, odběrná nádoba, odběrná sonda, odběrná trubice)
- poloautomatická bruska a leštička pro přípravu zrnových nábrusů
- mlýnek na uhlí
- technická dokumentace k zařízení pro automatické odběry vzorků uhlí
- osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP)
- průvodka odebraného vzorku (formulář - záznam o odběru)
- technické normy z oblasti vzorkování uhlí
- pokyny řešící postup při odběru vzorků uhlí
- technická, provozní a výkresová dokumentace k odběru vzorků uhlí

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí zajistit, aby pracoviště byla uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro realizaci zkoušky z hlediska BOZP odpovídaly bezpečnostním požadavkům a hygienickým limitům na pracovní prostředí a pracoviště.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 30 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 5 až 6 hodin (hodinou se rozumí 60 minut).

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro těžbu a úpravu nerostných surovin, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Geotechnika a báňské inženýrství

Těžební unie

VŠB-TU Ostrava

Sokolovská uhelná, a. s.